

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.
Tot ce privește fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unității»
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 29 Iunie 1901.

Numărul 26.

Aflându-ne la finea **semestrului prim** din anul acesta, rugăm pe P. T. Cetitori și abonenți ai fóiei nóstre, să binevoescă a ne trimite abonamentul restant al fóiei, căci avem multe datorii și spese, pe cari trebuie să le achităm. Spre care scop alăturăm la acest număr câte o asignațiune postală.

Administrațiunea.

Protopopii și preoții.

Tot de una, primăvara, când se face împărțirea ajutorului de stat din partea guvernului, preoțimea nóstră mai mult, ca altă dată, dă semne de viață. Corespondințe, voci, resunete, și câte și mai câte izbucnesc de o dată din mijlocul preoțimei nedreptățite și umplu colónele foilor nóstre. Se aud fel de fel de propuneri, idei și planuri mărețe, unul mai iscusit alcătuit, de cât altul, tóte având menirea, să ridice preoțimea de-asupra valurilor, ce le aruncă împărțirea injustă a ajutorului de stat. Dacă trece unda, totul se liniscesce, și ómenii își ved de daraverile lor.

Nu acuzăm preoțimea de păcatul acesta; nepăsarea e ceva propriu firei românului, atâta e rău inse, că cu timpul ne facem apatici, indiferenți de tot ce se întâmplă în viața publică. Și acesta nu póte fi trecută cu vederea.

Cât am putut am combătut indiferentismul acesta și am lovit chiar cu asprime în preoțime, convinși că deși vorba ne-a fost cam aspră, dar am făcut-o în interesul fraților preoți, a căror fericire din inimă o dorim.

„Un preot român unit“ răspunde la scrisese nóstre în „Gazeta“ Nr. 107 și conchide, că vina neinteresării acesteia, e de a se căuta, nu numai în preoțimea de la sate, „ci și în forurile intermediare, în protopopime“, și numai în acesta.

„Preoțimea însăși în scara hierarchică este trépta ceea mai de jos și ceea mai numărósă, firesce. Nu într'ensă, ci în centru se află motorul principal, care face mișcarea. Dacă centrul însuși, dacă orgarele intermediare, menite a fi factorul cel mai impor-

tant în întreg organismul, nu-și cunosc chemarea, va fi impotent. Organele intermediare — protopopii, vicarii — sînt în organismul acesta factorii cei mai importanți. Ei — protopopii, vicarii — sînt puși să țină samă în jos și să deie samă în sus. Ei sînt sufletul, activitatea lor este chemată a îndrepta ce e rău, a apreția ce e bun, a însufleși pe preoții subalterni, a le ridica moraliul, a le da mână de ajutor, a se interesa de purtarea lor, a pune la respect pe cei târzi și neregulați, a nu-și uita de cei harnici, a pregăti teren de nobilă emulare între preoții sîi, a fi cu un cuvînt ceea ce se cuvine unui protopop.“

Și apoi accentuând, că și preoții fiind ómeni, cu slăbiciuni și păcate, nu sînt cu toții într'o formă de zeloși, activi și destoinici, ci „sînt apoi preoți mai lăsători, puținii pásători în regulă de punctualitate, cari aũ lipsă de îndemn“, conchide

„Pentru aceea sînt puși nemijlociți mai mari — caută să spun din nou, că protopopii, vicarii — să îndemne, să provóce, să siléscă chiar pe cei din urmă: să aprecieze, încurajeze și să țină samă de cei dintâii, fără considerare că-i sînt pe plac, ori că nu-i sînt neamuri. Er dacă nici una, nici alta nu se face, cari sînt urmările? Urmările sînt acele, pe cari noi le vedem în biserica nóstră, acum destul de triste și rele. Cei zeloși și buni se descurajéază și se fac indiferenți, er cei mai indolenți devin incorigibili, și de va merge tot așa, toți vor fi un tot inert și fără de spirit de viață.“

Vorbim ce scim și ce am esperiat. Cum se și póte alt fel explica faptul, că cei mai harnici și capabili tineri în gimnasiu, în teologie, ajunși în parochii peste cât-va timp se confundă cât nici nu se mai scie, că există pe lume? Numai așa, că n'au nici un teren de dezvoltare, emulare, n'au nici o răsplată, fie cât de bagatelă din partea niméni, ba pentru spiritul și vederile lor adese ori sînt chiar luați la țintă și priviți peste umăr. Scim apoi, că „corruptio optimi pessima“.

Am citat aceste vorbe, pentru că scriitorul lor are aerul de a ne combate, ce se vede și din faptul, că și-a publicat articolul în altă fóe, deși colónele foilor nóstre aũ fost și sînt deschise pentru întregă preoțimea nóstră în general. Tóte celea aserate mai sus și reproduse și de noi, sînt lucruri fórté adevărate și nici nu ne trece prin gând să le combatem. Când am acuzat preoțimea de nepăsare, n'am înțeles sub cuvîntul acesta numai pe preoții săteni, ci co-

lectiv am reflectat la tóta preoțimea rurală, la olaltă cu protopopii.

Așa ar trebui să fie, de bună samă, cei cari sînt puși de superiorii lor să povățuiescă pe preoțime la împlinirea acurată a datorinței sale; ei ar trebui tot de una să esceleze prin zel și promptitudine, gata în a apăra biserica și în a da sfaturile cele mai potrivite preoțimei rurale, întru deslegarea problemelor ce i-se impun adese.

Și avem satisfacția, că afară de puține și disparente excepțiuni, forurile intermediare în archidieceasa nóstră sînt conscii de chemarea și datorința lor. Și scriitorul din „Gazeta“ vede prea triste tablouri, e prea pesimist în aprețierile sale, când lasă să se cetéscă printre șire, că protopopii, toți, unul ca unul, își negleg datorințele lor.

Și e din cale afară prea hazardată afirmația, că „cei mai harnici și capabili tineri“ dacă ajung în parochii, dispar cu totul, ne avînd teren de dezvoltare, mai mult încă „sînt luați la țintă și priviți peste umăr.“

Cum se póte așa ceva? Nu póte óre preotul să facă ori ce lucruri bune vrea în parochia sa? E împiedecat óre în activitatea sa cel ce asudă pentru promovarea intereselor bisericesci și școlastice? nu credem, și nici nu scim nici un cas și am fi recunoscători dlui autor, dacă ne-ar arăta vre unul.

Spiritele deștepte și luminate, nu pentru răsplată lucră, și nu e permis nici o dată, ca răsplata acesta să fie motorul activității nimerii. Dacă de fapt așa ar fi, preoțimea nóstră numai așa s'ar însufleși spre fapte mărețe și ideale, ar trebui să desperăm de viitorul bisericeii nóstre.

Avem inse convingerea fundată, că scriitorul articolului din „Gazeta“ a scris în un cias prea amărit și vede în prea întunecată lumină tóte lucrurile. Incapacitatea forurilor intermediare nu póte să fie motiv, ca preoții să nu-și îndeplinescă chemarea lor, și nescie conducători netrebniici nu pot împedeca în dezvoltarea lor avînturile nobile ale preoțimei subalterne, ci, cel mult le pot zădărnici pe un timp scurt.

Grăunțul sănătos sparge pătura pămîntului și iésă la lumină.

„Episcopus Transsylvaniae“. — Multă supărare a pricinuit tuturor necatolicilor de la noi, pentru ce distinsul Episcop conte Majláth se intitulă: episcopul Transilvaniei. Tote confesiunile din Ardeal au protestat contra acestei intitulaturii, până chiar și frații greco-neuniți. Ministrul Wlassics, a închiat discuția iscată pe tema acésta, mai ales prin foile protestante, spunând, că acum de cincî veacuri, în 61. articoli de lege, ocură numirea acésta; care va se zică Episc. Majláth, cu tot dreptul se pôte folosi de acest titlu, care după dreptate îi compete.

Inflițarea teatrului român. — Societatea pentru un fond de teatru român își va ține anul acesta adunarea generală în Șimleul-Silvaniei, la începutul lunii August. Cu acest prilej, — după cum spune o scrisore primită de la biroul societății, — se va pune la ordinea zilei și convocarea unei adunări generale, cu scopul de a decide asupra inflițării teatrului român. Fiind cestiunea acésta de o deosebită importanță, ar fi foarte de dorit, ca la numita adunare să teie parte cât mai mulți membri.

Revistă bisericească.

Roma. Sfinția Sa Pontificele a numit pe cardinalii *Steinhuber*, *Satolli* și *Ciasca*, de membrii în comisiunea pentru vederea cărților liturgice și dogmatice a bisericii orientale unite cu Roma. Pe Msgr. *Aversa*, până acum secretar la nunciatura din Viena, l'a numit auditor pe lângă nunciatura din München, ér la Viena a numit auditor de cl. I. pe Msgr. *Nicotra* în locul Msgr. prinț *Croy*, trecut canonic la Sf. Petru.

Austria. Despre poziția, ce o lea împératul față cu mișcarea „Los von Rom“, dați deslușire mai multe sciri. Una oficială spune, că împératul la primirea clerului în Praga, a făcut cardinalului arhiepiscop observarea: „Interesele bisericii catolice vor avé în mine în tot de una un părtinitorii călduros.“ Altă scire, carea o aduce „Deutsches Volksblatt“, spune, că monarchul a ascultat descrierea, ce o a făcut o deputațiune despre agitația cea grețosă a mișcării „Los von Rom“, și apoi a replicat: „E grozav, în ce chip se atacă astăzi biserica catolică. Dară e de lipsă a se lupta.“ O a treia scire interesantă spune, că monarchul a zis cătră presidentul reuniunii catolice de lucrători din Gmünd: „DVostre vè numiți reuniune catolică. Asta imi e dovadă, că sinteți patriotici.“

Franța. Proiectul de lege despre reuniuni, senatul l'a primit în desbaterea specială mai iute, de cum s'ar fi așteptat după decurgerea de până acum a pertractărilor. În ședința sa de noapte ținută Sâmbătă trecută, senatul a primit proiectul întreg cu 173 contra la 99 voturi. S'au mai primit și două proiecte întregitoare, cari privesc concederea unei rente personale pe sama membrilor congregațiilor religioase.

„Pol. Corresp.“ zice referitorii la legea acésta: „Convictia, ce domnesce în cercurile vaticane, că raportul dintre Vatican și dintre Franța prin noua lege despre reuniuni nu va suferi nici o alterare, o împărțasesc și cercurile hotărîtore franceze. Sperarea, că guvernul va purta grije de o executare cumpetată și pre-

caută a dispozițiilor legit, pe cum se asigură, a bună samă nu va avé parte de desamăgire.“ Firesce că sciri asemenea acestora vor numai să înduplece pe catolici la resignare.

După cum spune „Memorial diplomatique“ mai multe congregațiuni religioase lovite prin legea acésta și-au cumpérat în Luxemburg imobili estinse și vor, să întemeieze în Echternach o mănăstire mare.

Anglia. „Osservatore Romano“ publică o adresă a colegiului de profesori și a studențimii de la universitatea engleză din Glasgow, îndreptată Sfinției Sale, din incidentul apropiatei sêrbări aniversare a 450-a de la inflițarea universității. Adresa amintesce, că inițiativa pentru întemeierea universității a pornit de la Papa Nicolau V., și exprimă dorința, ca Sfinția Sa încă să lea parte în bucuria colegiului de profesori și a studențimii. Sfinția Sa a răspuns cu o scrisore plină de dragoste, în care mulțumesc pentru atențiunea acésta și și exprimă dorința, ca universitatea să înflorască și înainte și de acum înainte.

Revistă politică.

Afaceri interne. Ceea ce preocupă opinia publică în Ungaria e afacerea senzațională Ugron-Rimler. A apărut adecă la Paris o broșură scrisă de Rimler sub titlul „Necesitatea alianței franco-ruse-austriace“, în care se povestesc demersurile dintre deputatul independist Ugron și ministrul de externe francez Delcassé, pentru începerea unei agitațiuni în

Feuilleton.

Catolicismul în America.

— Spicuirii. —

Lățirea lui.

Cei dintâi misionari ai catolicismului în Statele Unite au fost Franciscanii spanioli. Ei au infipt stindardul crucii la țermurii Floridei, și în curînd li-s'au adaus și alte cete din ostirea lui Christos. A fost un noroc deosebit în viața bisericeii, că chiar călugării acestia au adus și duc rolul de căpetenie în convertirea poporilor din America. Cei dintâi misionari au trebuit să se lupte cu forțar uriașe de pe la 1512—1542. O nenorocire după alta venia peste ei. Eroii catolicismului au plecat sub conducerea lui Leon, Cordova, Narvaez. La 1539 a ajuns expediția, condusă de Coronado, la isvôrile calde Arkansas, de aci cătră Rio Grande, ca să reîntorcă la Mexico. Părinții Franciscani nu s'au spăimîntat de pericolul, dinaintea căruia s'a refugiat generalul spaniol.

O priveliște neobișnuită a fost aceea, când misionarii, părăsiți de însoțitorii lor armați, au cădut cu fața la pămînt, oferindu-și viața de jertfă Provedinței întru convertirea Indianilor.

Dumnezeu le-a și primit jertfa, căci în ținutul Quivira doi din ei au și cădut sub săgețile Indianilor, anume: Frater Padilla și Ioan de la cruce. Acestia au fost primii martiri ai Statelor Unite, după ce abia cu 50 ani înainte a descoperit Columb insula San-Salvador.

În decurs de 40 ani au pătruns Franciscanii pe teritoriul diecesei de azi Santa-Fé, convertind la creștinism întregă provincia acésta păgână.

Înainte de ce ar fi fondat Anglezii și numai o unică colonie pe țermurii Americii, deja erau încreștinate tote semîințele indiene de la Rio Grande.

Aprópe în același timp și-au trimis cuceritori și ordul Dominicanilor și al Iesuiților, înfîgînd crucea biruitoare de la o margine la alta a Floridei. Abia a eșit tiparul din fașă și Iesuiții au și început a țipări cărți în limba indiană. Indianii, la început cu neîncredere, mai apoi cu atât mai strîns s'au alipit de ei, încercându-i cu daruri multe și prețioase. Franciscanii, parte în urma sprijinului de acasă din Europa, parte din donațiunile indianilor, au inflițat claustre admirabile, cu deosebire în Florida. Cel mai însemnat a fost claustrul din S.-Helena, o adevărată fortăreță.

În secolul XVIII. pe la început (1703) au dărîmat fanaticii Anglezii imigrați tot ce au edificat fiii s. Francisc. În curs de 50 ani totă Florida a încăput pe mâinile angleze, ștergînd guvernul lor tot ce au crutat înaintașii.

Mai norocoși au fost și ei în Virginia de miază-zi, colonia bisericeii angleze de stat. S'a adaus la acésta Maryland, cuibul

de căpetenie al emigranților catolici și mult timp centrul mișcării catolice. Fondarea Maryland-ului e destul de ciudată și ne reamintesce povestile simple din anticitate, deși s'a petrecut în timpurile mai noué. Lord Calvert, consilierul secret a lui Iacob I, s'a întors la 1642 în stînul bisericeii catolice, fiind silit prin acésta să și părăsescă țara și funcțiunile purtate. Înșuși Iacob I. l-a recomandat să trecă în America, unde își pôte exercita în libertate religiunea.

Calvert, recte lord Baltimore, ascultând sfatul regelui, a debarcat dimpreună cu alți aderenți în partea Virginiei de miază-zi, unde locuia credincioșii anglicani. Acestia l'au primit pe Lordul Baltimore, dar au pretins de la el să jóre, că va recunoșce pe rege de cap al bisericeii. A zis deci un adio la Virginia, căci chiar de aceea își părăsise el Anglia, și dimpreună cu soții săi s'au aședat pe țermurii Potomac-ului, care provincie s'a numit mai târziu Maryland.

Provincia Maryland, acésta colonie par excellence catolică, a permis perfectă libertate de religiune. Lord Baltimore, capul expediției aduse următorea hotărîre: „... considerând, că scopul acestei colonii este susținerea și promovarea păcii și a linisceii, pe cum și aruncarea sêmînței iubirii imprumutate între locuitori: nu e fertat a conturba sau a împedeca pe nime în exercițiul religiunei sale, numai să creadă în dumnezeirea lui Isus Christos“. Murînd Lord Baltimore la 1681, biserica anglicană de stat a răsplătit infidel libertatea, ce statul Maryland a fost asigurat tuturor locuitorilor săi. S'au început apoi persecuțiile fără cruțare asupra catolicilor, punîndu-i într'o adevărată sclăvie religioasă. I-au scos din

Austro-Ungaria contra triplei alianțe. Ugron a cerut 1 milion de franci pentru scopuri electorale, o bancă franco-magiară, mai multe ziare în Ungaria, cari se lupte contra triplei alianțe. Rimler a tractatul cu Delcassé în numele lui Ugron. În momentul ultim înse, când era să se încheie aranjamentul definitiv, Delcassé a abandonat planul acestei alianțe.

E de priceput sgomotul ce au făcut destăinuirile acestea. Ziarele magiare sînt pline de declarații și contradicții. Ugron, cercă să se spele de acusa, că ar fi voit să lucreze cu bani străini pentru întărirea partidului său. Rimler face noi desvăliri, așa căt s'a produs o formă îngălmăcire.

Casul acesta e caracteristic pentru situația publică în Ungaria.

România. Zilele trecute generalul Beck, șeful statului major al armatei noastre, a vizitat pe regele Carol, în Sinaia. Generalul Beck, era însoțit de oficerimea, cu care face studii prin Ardeal. Regele Carol i-a primit foarte afabil, invitându-l la dejun și închinând în onoarea Maestății Sale Francisc Iosif.

Toastul acesta, cum și răspunsul gener. Beck, sînt foarte vii apreciate în ziaristica din Austria și toate foile conglăsuiesc în a arăta de osăbită importanță, ce și-a câștigat-o România, pentru susținerea păcii și promovarea progresului și a culturii, în Peninsula balcanică.

Scopul vizitei se zice, că a fost invitarea regelui Carol la marile manevre, ce se vor ține în Ungaria, în împrejurimile orașului Pécs.

Reintors de la Sinaia, feldmarșalul a sosit la Sibiu, de unde a vizitat Turnul-Roșu și linia de joncțiune cu România, aci încă a fost salutat de doi oficeri români.

Pe Joi au fost convocate corpurile legiuitoare în sesiune extraordinară. Obiectele principale, ce se vor desbata cu acest prilej, sînt mai ales legile financiare, menite să scape România din crisă

Transvaal. Zi de zi iesă tot mai mult la iveală, căt de false au fost celea mai multe sciri publicate despre decursul războiului transvaalian. După informațiunile ziarului „Germania“ din Berlin, Buriștăpănesc întreg Caplandul și Anglezii, deși mai puternici și numeroși, nu li-se pot împotrivi. Olandezii din Cap, în cînda pedepselor aspre, cu cari li amenință Anglezii, nu se înspălmăntă, ci dau Buriștăpănesc tot ajutorul posibil. Nici de proviantură nu duc lipsă Buriștăpănesc, gria acesteia o lasă Anglezilor. Așa se vestesce, că anrópe de Colesberg, Buriștăpănesc au pus mîna pe un deposit de remontă, în care erau peste 600 de cai. În Londra situația din Cap e considerată, ca destul de critică și nimenuia nu-l trece prin minte, să aștepte ceva schimbare de la gener. French.

Zilele acestea se lățise prin foii scirea, destul de sensațională, că în sfîrșit totuși împăratul Wilhelm va primi pe bătrînul Krüger. „Kölnische Zeitung“ desminte foarte categoric scirea acesta.

Altă scire e că împăratul Germaniei va pași ca mijlocitor al păcii. Și acesta înse se pare tot așa de nesigură, ca cea de mai înainte.

China. Spiritele în China nici acum nu sînt liniștite, în butul tuturor sfîrșărilor pe cari le fac puterile europene. După cum i-se anunță acum ziarului Nowoje Wremja, în Corea a izbucnit o revoltă, mai mulți misionari au fost uciși.

Fugiții din Corea spun, că trei năi de război rusesci și două engleze au sosit la gura riului Yalu, spre a întreveni pentru liniștirea turburărilor.

Corespondințe.

Ceremoniile sacre, mîncarea și beutura împreună cu acele.

Tractul Dergei, Iunie 1901.

Biserica în toate timpurile a fost predicatoră și practicătoarea iubirii deapropel și a filantropiei, silindu-se conform împrejurărilor sociale și lipselor membrilor săi a practica filantropia.

La început, fiind că biserica consta din sclavi, sclavi eliberați, indiviți persecutați de membrii familiei, căreia aparțineau; din oameni urmăriți de lege și necuțiți de auctoritatea legală de stat; din indiviți, pe care ieșirea din locurile ascunse, unde petreceau la lucru, la câștigarea pînii de toate zilele i-ar fi pus în pericol de a-și pierde viața, — s'a îngrijit de hrana fiilor săi lipsiți, împreunând ceremoniile sacre cu mîncări servite fiilor săi în adevăr avisați la acele.

Schimbându-se împrejurările sociale, când creștinii nu mai aveau lipsă de a fi ajutați cu mîncare, biserica catolică a încetat a mai da hrană fiilor săi, ci căutând la lipsele lor, a început a înființa asile pentru

funcțiuni, i-au scos din școle, ba le-au interzis și ținerea cultului divin. Dacă s'a mai susținut, totuși spiritul catolic în ei este de a se mulțumi societății Iesuiților și celorlalte ordini călugăresci, cari au susținut viața catolică, pînă cînd pe timpul războiului pentru neatîrnare și-a recăștigat și biserica catolică neatîrnarea sa. Carroll, acest Washington sau Franklin al bisericii, a folosit și în biserică vestita devisă a lui Monroe: „America este a americanilor“. El a și fost primul reîntemeietor al catolicismului în America și primul episcop catolic în Baltimore. John Carroll abia a primit bățul pastoral și ca un Moise a lovit strîncă, scoțînd bogat isvor de venite. Abia era episcop de 2 ani și a întemeiat seminar și academie în Georgetown, mai tîrziu universitate. Avîntul, ce l'au luat institutele aceste înalte sub conducerea Sulpicianilor, aduși din Paris, ér pe la 1814 a Iesuiților cu Angustinianii, Dominicanii, Trappiștii, Lazariștii au produs și rezultate uimitoare în viața bisericii catolice din America.

Cel mai zelos soț de muncă a lui John Carroll a fost Demetriu Gallitzin, un principe rus, a cărui convertire miraculoasă a făcut senzație în totă Europa. Proprietarul unui nume strălucit, eredele unei averi fabuloase, prințul Gallitzin a călătorit în America în vrîstă de 21 ani, ca reîntorcînd de acolo să intre în garda rusescă. Provădu cu epistole re-comandătoare către Washington și John Carroll, i-a și cercetat pe acești bărbați mari ai Americii.

Impresiunea, ce a făcut asupra prințului episcopul John Carroll, l'a desarmat cu totul. A abzis de totă splendoarea numelui și a poziției sale, și schimbându-și numele în

Schmidt în loc de a se face gardist în Petersburg a ajuns în *garda romană*.

Îmbiat mai tîrziu cu episcopia, abia a primit vicariatul general al episcopului de Philadelphia, fără să-l pótă despărți înse de parochia sa înbită Loretto.

El a înființat misiunea Loretto în munții Alleghany, care azi s'a prefăcut într'un oraș însemnat.

După mórtea părinților suferia de mijlocele traiului. Acesta nu l'a descurajiat. Cătră capetul vieții i-a succes să acopere totă datoră, contrasă pentru edificarea bisericii, ba avuse și mîngăierea de a vedé cum în jurul misiunii fondate de el, s'au sporit și altele, cari consta, ca și Loretto, curat din catolici.

Gallitzin a dezvoltat și activitate literară, demnă de cultura lui înaltă. „Defence of Catholic principles“ și „Appellation to the protestant public“ îi asigură renumele de bun disputator. Scrierile acestea au apărut în ediții numeroase, atât în America, cât și în Irlanda.

A murit în 1840 în etate de 70 ani, fără să-și mai fi revăduț patria. Viforul revoluțiunii franceze a avut efect binefăcător asupra misiunilor americane. Pe urma ei s'a suplinat lipsa de preoți, de care suferiau credincioșii lui Carroll.

S'a început apoi pe întrecute organizarea temeinică a vieții bisericesti și câștigarea de averi pentru cultul religios.

John Carroll deja la 2 ani după alegerea sa de episcop a ținut sinod cu cei 19 preoți ai săi, cuprindund cu *scurtîme americană* în canone piatra fundamentală a dieceșei sale.

Cînd biserica sub Carol a eșit din *epoca catacumbelor* avea 24 preoți și 25.000 credincioși. La 1815 († Carroll) avea deja 110 preoți și 220.000 credincioși catolici. La 1829 numera biserica catolică o jumătate de milion suflete, ér în 1890 avea deja 14 mitropolii, 73 episcopi, 8332 preoți, 7523, biserică, 3302 capele și misiuni, 102 colegii, 635 academii, 8,277,039 suflete catolice și catolici nu ca la noi, ci cu cuvîntul și cu fapta catolici, din convingere și gata a da tot de una ascultare la cuvîntul bisericii. ¹⁾

Trad. de **A. M. P.**

BRADUL GIMNASIULUI.

În grădina gimnasiunui nostru era un brad înalt și măiestos. Brad secular și puternic, el nu avea în jur soț, de căt dóră pe istoricul *stejar* din grădina mitropoliei, sub a cărui umbră au stat atăta arhierii, atăta bărbați iluștri ai poporului nostru, între cari și Iancu.

Superb strămoș de arbori. . . .

Nu se scie căți ani va fi avînd. Chiar și cei mai bătrîni de pe aici, spun, că „așa l'am pomenit“. Drept de sub zidul vechiului gimnas răsărit, el pare că-l de-o dată cu el, și a crescut alături de el, ca un frate. S'a tot ridicat, s'a tot înălțat, pînă ce a ajuns să privescă peste creștetul gimnasiunui în curtea mănăstirei, în piața lui *Inocențiu Clain*, și cine scie ore nu trimetea priviri pretinsești istoricului *stejar* din „logojul“ mitropoliei, colegul și contemporanul său. . . .

¹⁾ Sadliers, Catholic Directory. New-York, 1890.

călători, spitale, școle, etc. Biserica răsăritului neapă de progres și viață religioasă, a rămas tot pe lângă instituțiunea de la început, exercitând filantropia tot prin împărțirea de mâncare, împreună cu ceremoniile sacre, deși fiil s'ei sufletește, lipsă de aceste nu avea; ba perțându-și creștinul înbirea simplității și a cumpătății în mâncare și beutură, instituțiunile aceste degenerază în instituțiuni de desfrâu în mâncare și beutură, devenind ast fel biserica însăși sustinătoarea unui păcat, pe care apoi tot ea îl combate în fie care zi.

Acum, când intrăm în veacul al XX-lea și al treilea centenar al Unirii, nu ne este iertat a mai sta indiferenți față de acest abus, care strică preoțimea, strică bisericii și poporului neșpus de mult.

Am zis, că acest abus strică preoțimea pentru că: O detrage de la împlinirea altor afaceri pastorale de importanță: citirea orelor, vecernii, catechisării, pregătire la predicare, etc. Abusul acesta e cauza, de mulți preoți devin necumpetați în beutură spre ruina lor, dauna bisericii, familiei și a fiilor lor spirituali; lipsese preoțimea de respectul cuvenit, pentru că poporul vădând, că preoțimea șede și mănâncă la una și aceeași masă, adese ori cu cei mai blăstamați, se înțelege fără voce, consideră preoțimea pe o tréptă cu ei — prin urmare mai jos, ca preoțimea de alte confesiuni; detrage preoțimea cu familie prea mult din cercul familiei — ér pe cea necăsătorită, de la meditațiuni, exerciții și alte afaceri absolut necesare preoților necăsătoriți — și îngustă venitele preoților, pentru că în multe locuri, multe funcțiuni sacre nu sînt împreunate cu remunerări banale, ci remunerarea ostenelei preotului e mâncare și beutură — ér de la funcțiuni de înmormintare adese

i-se detrage preotului o parte din competență pentru acoperirea acestor fel de spese.

Am zis, că acest abus strică poporul pentru că: nutrește în el principii false despre filantropia; duce poporul la miserie și îl împinge spre a esceda în beutură, de ore ce nutrește în el opiniunea, că vinarsul e o beutură folositoare și de lipsă, dovadă preotul, care încă bé și biserica, care îl binecuvîntéază.

Am zis, că strică bisericii, pentru că: detrage din eficacia și puterea funcțiunilor sacre, respective bagă în popor convingerea, că beutură de vinars și mâncarea e o faptă chiar așa de plăcută lui Dumnezeu și folositoare ca rugăciunea, prin urmare o consideră de o parte a cultului divin și aduce biserica în poziție de a nu pôte combate vițiul beției.

Acum să vedem, în ce mod s'ar puté delătura acest abus.

După părerea mea prea modestă, mijlocele ar fi următoarele:

1. Predicare despre filantropia, arătarea, că filantropia stă în a ajuta numai pe aceia, cari și au lipsă, și că mâncarea și beutură cum se dá azi, nu pôte forma o faptă plăcută lui Dumnezeu, folositoare aceluși, ce o dá și pentru cine dá — ei aceea e o cheltuielă zădarnică.

2. Preoțimea și inteligența să le părăsescă total.

3. Scrieri de acest sens împărțite ca premii la examene.

4. Decisiuni sinodale luate în adunările tractuale, apoi observate de toți cu strictetă — căci o rândunea nu pôte face primăvară.

5. Protopopii în combaterea acestui abus să premérgă cu exemplu preoțimei — ocazionaliter să vorbescă în acest sens și dinșii poporului.

Câte va mai fi vădut acest arbor! Câți dascăli încrețiți la frunte, s'au perindat pe lângă el, și au trecut înainte, fără a se mai reintorce. Câți sburdalnici școlari vor fi alergat în jurul lui, și el măiestatic cu ce zimbet de bucurie va fi zimbit adese în inima sa de brad, vădând generațiuni de generațiuni, cum vin și se perindă pe sub umbra lui, ca să învețe a trăi. Și câte generațiuni vor fi murit învățate, pe când el a rămas, prin veacuri nelăvătat, dar vecinic verde, în viață.

El va fi vădut adunarea din *Câmpul*, ce se întinde aproape sub privirile lui; va fi audít glasul deșteptător al lui Bărnuțiu și va fi vădut, cu încântare, entuziasmul deșteptatului popor de Iobagi. Și a stat neclintit în timpul revoluțiunii ce a urmat, în mijlocul furtunii ce s'a deslăntuit. Nu l'au repus nici tunuri, nici glonțe, nici foc, nici furie de om, nici nimic! — Pân acum!

O dată, ci că și la consistor ar fi fost părít. S'a ridicat acasă gravă contra lui: că *subminéază* ca un agent al dușmanilor, temelile gimnasiului, cu rădăcinile sale, ce se viră furiș pe sub ziduri; că împedecă el cu ramurile lui lumina, ca un obscurent rămas din timpuri învechite, și cu cleómbele lui bádărane că lovesce coperișul casei, care-l adăpostesc și-l ocrotesc cu bunătate. Era pe aci, pe aci să fie osândit la mórte, dar nisece ómeni buni la inimă, buni prietini ai bradului verde, l'au apérat, și hotărîrea mai marilor a fost, ca zidurile gimnasiului cu fier să se lege, ér bradul libér și nevătămat să rămănu în vechiul său drept. — Ast fel nici a armelor furie, nici a ómenilor réi urgie, nici elementele furioase nu l'au putut repune pân acum. Marți, când cãlindarul însemna Iunie 25, ér césul bătea órele 4.

Orizontul se închise din spre miazănoapte. Din spre sécuime curgea povoiu

grozav spre Blaș; plóie cu grindină grozavă, cu durdite și trásnete îngrozitoare, aducea furtuna cea mare. Se întunecase ceriul, și se infuriase totă inima omenescă. Numai comisiunea examenului de maturitate, rămase cu inima împetrită și nepăsătoare, ascultând — nu trásnetele și fulgerile ceriului, ci răspunsuri la întrebările ce punea cu insistința ce sînt norii, plóia, grindina? ce este electricitatea? și fel de fel de întrebări despre *sinuri și cosinuri, tangente și hipotenusă*.

Și curgea plóia povoiu, și de pe frunțile bieților studenți curgeau sudorile *bobi*, și din gura lor răspunsurile — nu *bóbe* ci ca plóia. Dar chinul era mare, din cale afară.

Într'un târziu, furtuna trece, ceriul să răsbună, și sórele își îndreptă ultimele sale raze de adio spre Blaș. Tóte au trecut, — numai examenul duréză necontentit. Și în acel timp — ah, cine scie din ce pricină, bradul secular, fránt tocmal pe la mijloc, s'a rupt și a cădút pe coperișul vechiului gimnasiu. Ca un prunc, ce cade obosit pe sinul maicei sale adormit, așa mi-se părea.

S'a sfîrșit! De chin, de durere, de morb intern, de lovituri externe? Nu sciu; nime nu scie. Destul, că bradul gimnasiului nu mai este între brazii cei vii!

Și ce coincidentă! În aceeași zi, iubitul profesor de cant al școlilor noastre, părintele *Ionaș*, fu supus unei operațiuni în Sibiu, și i-s'a amputat un picior, pe din sus de glesne. Vestea s'a răspândit în Blaș îndată, și a produs o impresiune profundă. Toți doresc însănătoșare grabnică bardului nostru iubit, care de atâtea ori a emoționat inimile noastre cu cântările sale melodioase. Bradul și bardul au suferit în aceeași zi crâncena durere, care cu toții o resimțim.

Dela Cruce.

6. Epistole pastorale edate în acest sens.

Peste tot eú cred, că și în acest cas, ca și în alte cazuri, facem réu, dacă conduși de principiul înțelepciunii, nu vom desvoltă nici o energiă. Noi sîntem conducătorii poporului — deci comitem un păcat mortal, atunci când, ca să-i placem, ne acomodăm nepriceperii lui, aprobând și lăudând obiceiurile rele ce le are.

Isus nu așa a făcut. Fiind aci vorba de un abus puternic și fórte stricácios, trebuie ca preoțimea să lumineze poporul.

Nu mă îndoesc, că înaintând în cultură, poporul va cunoște însuși réutatea acestui abus, și îl va părăsi, cu timpul. Atunci inse când o va face, sub impresia culturii false, căpétată prin contactul cu alte confesiuni, nu va părăsi numai acest obicei — ci și acele lucruri scumpe, pe cari noi preoții neconștiențioși și neenergici, le am lăsat, să le considere de una și aceeași importanță: ritul, religiunea și naționalitatea.

Deci să ne punem în fruntea lui — să-l conducem în progresul social, depártând influința străină de la el, — învățându-l la datorințele religioase, neconcedându-l să identifice lucrurile impuse de Dumnezeu, funcțiunile sacre, rugăciunile, cu mâncarea și beutură, să arétăm în ce stă filantropia adevérată, predicată de biserică, să-l punem în cunoștință, că ritul nu prescrie mâncare și beutură, numai cântări și rugăciuni.

Altcum nici acum nu impun păreriile mele, din contră adopt bucurios opiniunile mai înțelepte ale altora.

— f. —

Închierea anului la șóolele din Blaș.

Anul scolastic s'a sfîrșit, și studențimea de la gimnasiu, elevii de la preparandie, elevele de la șóla de fete, cari la începutul anului scolastic au grăbit la Blaș, din tóte colțurile locuite de români — s'au depártat pe la vetrele părintesci.

Străđile, pe cari până acum bășbăiaú sute de studenți, au rămas aproape pustii.

Luna acésta, aproape întregă, a fost sacrificată examenelor.

Vom da mai la vale un scurt raport despre decursul acestor examene, pe cum și câte-va date statistice despre elevii, cari au frecventat în anul scolastic trecut șóolele Blașului, și despre progresul ce l'au făcut în studii.

* * *

Examenele de calificare pentru învățători s'au început în 6 Iunie și au durat până în 15.

S'au însinuat la examen cu totul 71 de învățători, dintre cari 19 fete; s'au prezentat 68, dintre cari 9 avënd se repetescă examenul din l. magiară. La examenul verbal au fost admiși toți. Examenul verbal a durat mai multe zile, sub presidial inspec-torului de șóle archidieceșan Rev. canonic *Dr. Augustin Bunea*, de față fiind inspectorul regesc de șóle *Halmágyi*.

Resultatul examenului a fost: 55 au fost declarați de calificați, 13 au fost relegați la repetirea examenului parte din l. magiară, parte din alte studii.

La șóla de aplicație de lângă preparandie, examenul s'a ținut în 17 l. c.

Au fost înscriși 66. — A desertat 1. 4 au fost relegați ér 61 au satisfăcut.

La gimnaziu esamenul s'a început în 17 l. c. și a durat până în 21.

Luni în 17 l. c. a avut loc examenul de muzică, în sala de gimnastică, în fața unui public numeros.

Esamenul a succedat bine, dovădind elevii spor și progres.

După sfârșitul examenului de muzică a avut loc examenul de gimnastică, la care studenții erau arătați multă dexteritate.

Până în 21 au decurs esamenul din celelalte studii. În 22 l. c. s'a servit s. liturgie de corpul profesoral, s'a cântat Doxologia, iar după sfârșitul s. liturgiei, studențimea întreagă, în frunte cu Esceleța Sa și Corpul profesoral, s'a dus în sala de gimnastică, unde au fost cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

De toți au fost înscriși în gimnaziu 497 studenți. Și în special:

În clasa VIII. 41. Dintre aceștia 1 a fost promovat cu *bun*, 1 a fost relegat la repetiția examenului din un studiu, ceilalți au satisfăcut.

În clasa VII. au fost înscriși 52, a desertat 1. Dintre aceștia 1 a fost promovat cu *eminență* și anume: Pop Traian. Cu *bun* au fost promovați 7. Au satisfăcut 29. Au avut un nesuficient 8; mai mulți nesuficienți 6.

În clasa VI. au fost înscriși 68, au desertat 3, a murit 1. *Eminenți* din toate studiile au fost 3: Fulicea Vasile, Pop Septimiu, Rus Alexandru. 9 au satisfăcut cu *bun*, 35 cu *suficient*. Din un studiu au avut nesuficient 11, din mai multe 6.

În clasa V. au fost înscriși 57, au desertat 2. *Eminenți* din toate studiile au fost 2: Goltor Ioan și German Gregoriu. Cu *bun* s'au promovat 16, cu *suficient* 22. Au avut un nesuficient 10; mai mulți nesuficienți 5.

În clasa IV. au fost înscriși 52. Au desertat 2. *Eminenți* din toate studiile au fost 7: Agârbicean Nicolae, Ghina Ștefan, Comes Iosif, Cergedi Alexandru, Dragomir Alexandru, Dragomir Silviu și Putaki Iosif. Cei alalți toți au satisfăcut și anume 14 cu *bun*, iar 29 cu *suficient*.

În clasa III. au fost înscriși 70. *Eminenți* sînt 3: Folea Emil, Păclizașan Zenovie, Popescu Nicolae. Cu *bun* s'au promovat 8, cu *suficient* 37. Nesuficient din un studiu au avut 14, din mai multe 8.

În clasa II. s'au înscriși 69, au desertat 7. *Eminenți* au fost 2: Ziler Ioan și Roscan Constantin, 9 s'au promovat cu *bun*, 32 cu *suficient*. Au avut un nesuficient 13, mai mulți 6.

În clasa I. au fost înscriși 68, a desertat 4. *Eminenți* din toate sînt 2: Oodrea Ioan și Măcelar Alexandru. Cu *bun* au satisfăcut 7, cu *suficient* 37, au avut un nesuficient 4, mai mulți nesuficienți 14.

După cetirea clasificărilor și distribuirea premiilor, Esceleța Sa Mitropolitul în caldă, frumoasă și alese cuvinte, a salutat tinerimea studioasă, punându-i la inimă datorințele, ce are de împlinit, depărtându-se, pe la vetricile părintesci.

La preparandie esamenul s'a început în 18 și a durat până în 20, fiind de față tot de una inspect. școlastic Rsmi Dr. Aug. Bunea.

În 22 a fost serviciu divin cu Doxologia, cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor, fiind de față și Esceleța Sa.

La preparandie au fost înscriși total 97 elevi, și în special:

În cursul III. 25, dintre cari 6 au satisfăcut cu *eminență*, 9 cu *suficient*.

În cursul II. au fost înscriși 48, dintre cari 3 au desertat. Dintre aceștia 12 au fost promovați cu *eminență*, 24 cu *suficient* și 9 au obținut *nesuficienți*.

În cursul I. au fost 24, au rămas 22. Dintre aceștia 7 s'au promovat cu *eminență*, 11 cu *suficient*, 4 au dobîndit *nesuficienți*.

La școala de fete esamenul s'a ținut în 20-22. În 23 a fost serviciu divin de mulțumită și cetirea clasificărilor și premiarea elevelor. Numărul lor a fost 130.

Toate esamenul au decurs bine, fiind de față tot de una mult public.

În 20 l. c. s'a dat examenul de muzică și s'a deschis expoziția lucrurilor de mână, care a fost cercetată în continu de numeros public, atras de frumoșele lucruri de mână ale elevelor.

Tot Duminică s'a ținut examenul cu elevii școlii de meserie. Președinte a fost și aci dl inspector școlar, asistând mai mulți meseriași și sodali de meserie. Au fost prezenți 40, cari au dat răspunsuri bune, spre mulțumirea tuturor. La sfârșit s'au împărțit ca premii o mulțime de cărți, potrivite pentru elevi, toate colectate de la amicii meseriașilor.

Esamenul de maturitate s'a ținut din 24-27. Au luat parte directorul suprem Kuncz Elek, prof. universitar în Cluș, și Rsmi Dr. Vasile Hossu, delegatul Consistoriului.

La examenul scripturistic din 40 au picat 3 înși pe un an, rămînînd la examenul verbal 37. Dintre aceștia 1 a fost declarat matur cu *eminență*, și anume: Pop Emil. Cu *bun* au fost declarați, maturi 6: Ciura Nicolae, Marcu Nicolae, Muntean Romul, Pop Ștefan, Pop Vasile și Suciă Petru. Simplu maturi au fost declarați 24. La repetiția examenului din un studiu după 3 luni au fost relegați 6.

Măne Duminică se va încheia anul școlastic și în seminarul teologic. Esamenul început încă săptămîna trecută s'au ținut sub prezidiul Escele. Sale Mitropolitului, care a asistat de la început până în sfârșit, arătînd mult interes față de pregătirea științifică a fiitorilor preoți.

Au fost cu toții 56 clerici, în anul IV. 11, III. 9, II. 15, I. 21. Din aceștia 10 din diecesa de Lugos și 1 din archidieceasa catolică de Bucuresci.

* * *

Numărul tuturor tinerilor, cari au făcut esamenul zilele acestea la școlile noastre au fost de 947.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Curatorul bisericesc gr. cat. din Varadia își ține de datorință, aducînd mulțumite sale și pe calea publicității, înainte de toate II. Sale Domnului Baron Milan Baich de Varadia, pentru prețiosul ajutor de 100 cor. dat pentru pictarea s. bisericii gr. cat. din loc, pe cum și Stimatului Domn Ioan Cendă, neguțător în Bania, care a donat s. bisericii gr. cat. un prapore frumos în preț de 40 corone. Acești dăruitori și binefăcători ai bisericii noastre, pentru acestea daruri prețioase și de înalta valoare pentru noi, primesc omagiile noastre

de recunoștință, și cea mai ferbinte mulțumită a întreg poporului, Dumnezeu să le răsplătească jertfele aduse pe altarul bisericii noastre însușit și înmîit. Varadia, la 18 Iunie 1901. În numele comunei bisericii gr. cat. Paul Iorgoviciu, preot. — Domnul George Pascu, șeful societății creditului agricol în Craiova, a dăruit încă în anul 1900 pe sama bisericii din Zalha, 40 corone, iar Domnul Michail Galea, jude comunal în Oena Dejului, a dăruit tot acelei bisericii 5 sfeșnice frumoase lucrate și un stelaj pe pistol în valoare de 20 corone. Primesc și pe acesta cale mulțumită poporenilor din Zalha și plată multă de la Dumnezeu. Zalha, la 24 Iunie 1901. Simion Peter, curator.

Din Archidieceasa. On. Andronic Pop, paroch în Alecuș distr. Bița, a fost trecut în deficiență cu ziua de 1. Iuliu n. 1901.

Sciri personale. Tinerii Victor Bontescu, Victor Gerasim, Ioan Voevod și Wilhelm Șorban au fost promovați la universitatea din Cluș de doctori în drept. — Felicitările noastre.

Fredici. Măne Duminică în 30 crt. va predica în biserica catedrală On. Iuniu Brut Micu, cancelist metropolitan.

Profesor nou. Flaviu G. Domșa elev al școlii de desen din Budapesta, a obținut diploma de profesor de desen pentru școlile medii. Noul profesor e fiul preotului nostru din Pintic și s'a calificat pentru gimnaziul nostru din Blaș. Sincere felicitări!

Cripta Archiereilor. Cu prilejul reparărilor, ce se fac acum la Biserica de la Curtea metropolitană, se va desface și cripta de sub numita biserică, în care sînt îngropați mai toți Archiereii noștri și unde în scurtă vreme vor fi așezate și osîmintele fericitului Episcop Ioan Leményi.

Procesul „Deșteptării.” Curtea de cașă din Viena, a nimicit sentința, prin care redactorul Ath. Gherman, a fost osîndit la 2 luni temniță, și a îndrumat reînceperea procesului la altă curte cu jurați.

Astra. Despărțimintul Hida-Huedin, al asociației, își va ține adunarea generală la 7 Iulie n. în Huedin. Sara va fi concert, teatru și petrecere de vară. La concert își vor da concursul și doșorele Virginia Gall, Irina Gerasim și Adelina Piso.

De la postă. Oficiul postal din loc avisează publicul, că de aci înainte posta nu va fi deschisă Duminică d. a. de cât de la 2-3 și și atunci numai pentru predarea de telegrame. Afară de aceea se vor ține pe viitor sîrbătorile: Ss. Păscii, Rusali și Crăciun (cîte 2 zile), ziua St. Ștefan și celelalte sîrbători naționale. În aceste zile oficiul postal va fi deschis pentru public de la 1/2 9-1/2 12 și de la 2-3.

Petreceri. Tinerimea teologică din Sălagiu și Chior va aranja la 14 Iuliu n. 1901 în comuna Acăș petrecere cu dans în favorul bisericii gr. cat. din loc. În fruntea comitetului aranjator stă p. Ant. Baliban. — Reuniunea română din Năsăud invită la „Concertul” împreună cu reprezentanțe teatrale și urmat de dans, care se va aranja în Năsăud Luni în 1 Iulie st. n. 1901 în sala de gimnastică. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunii. — Reuniunea sodalilor români din Sibiu va aranja la 30 Iunie o convenire socială, împreună cu declamări, cântări și joc. O parte din venit se va da fondului pentru cumpărarea unei case cu hală de vîndare.

Med. Univ.

Dr. Romulus L. Crăciunu
specialist pentru morburile interne

Karlsbad, Alte Wiese „Strauss”.

Consultațiuni de la 1 Maiu — 15 Octobrie a. c.

(15) 3-3

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XVII.

(Continuare.)

Tôte acestea înse erau numai aurora unui cult, ce începea atunci a se arăta. Trebui să întrevină capul suprem al Bisericii, ca el să așeze pe s. Monică pe altar.

Pentru această operă măreță a ales Dumnezeu pe *Martin al V-lea*. Puținul papi au suferit cât a suferit acesta; pentru că deși înălțarea lui în sfântul scaun apostolic a pus capet *desbinării celei mari* din Apus și ast fel a avut parte în bucuria nespūsă de a vedea unirea membrilor desfăcute ale Bisericii și misterial unității — întunecat pe un moment — strălucind mai luminos, tot el a vădut și scenele triste din conciliul de la Constanța, cari pregătiră calea scandalelor conciliului din *Basel*. Pe timpul lui apărură *Wikieff*, *Ioan Huss*, *Ieronim de la Praga*. A asistat la grozăviile resbelului husit și din înaltul tronului sfântului Petru, unde lumina genului și esperințele omenești nu sînt alt ceva de cât licuriri nesigure în raport cu asistența splendidă a Spiritului Sfînt, — el prevedu cu amărăciune căile triste și nefericite, pe cari se pregătia lumea să pornescă în contra lui Dumnezeu și a Bisericii Lui. Când observă el în sinul creștinătății aceste desbinări dureroase, semnele unor nenorociri și mai mari, ascultând de inspirațiunea divină, ce papii altcum o urmază și fără a-i pricepe întrăgă importanța, dădu auctorizare de a căuta mōștele sfîntei Monice și a le transporta la Roma.

Cu această încredință el pe unul dintre cei mai venerabili bărbați ai timpului, pe confesarul său: *Francisc Petru Assalibi*, călugăr din ordul Eremitilor sfîntului Augustin, episcop de Aleth, care pretutindenea era ținut de om sfînt. Acesta fericit de o atare misiune își luă lîngă sine pe priorul general al ordului, fericitul *Augustin Favaroni*, mort mai apoi în reputațiunea sfințeniei, și ambii însoțiți încă de un număr de preoți și călugări, se grăbiră la Ostia, pentru că se apropia Dumineca Florilor și era dorința tuturor, ca în aceea zi să se facă transportarea mōștelor prețioase la Roma.

Trupul sfîntei Monice fu transportat și înmormîntat mai de de mult — nu se scie anume cînd — în biserică sfîntei Aurea din Ostia. Comisarul apostolic se duseră acolo însoțiți de preoții orașului, ingenuchiînd s'au rugat cu zel, apoi au dispus să sape întăiu de-a dreapta altarului. La adîncime de 8 urme aflară o lespede lată de piatră, pe care erau oseminte. Pōte erau mōște sfînte, dar acesta nu se putea scie de pe nimica. Atunci se opriră creșdend că au aflat o criptă golă, pōte profanată, apoi își întōrseră privirea spre celelalte părți ale sanctuariului.

Le cercetară una după alta, dar loviturile făcute în diverse direcțiuni cu instrumente tari de fer nu produsură nici un ecou. Decî se reîntōrseră er la lespede de piatră, pe care de abia o mișcară și observară în dată o gaură, ce conducea într'o grōpă adîncă și până acum necunoscută. Plini de speranță, comisarul apostolic se scoborîră acolo și într'o criptă destul de largă observară mai multe sarcofage de mărimi deosebite. Trei erau de-a dreapta și conțineau mōștele sfîntului *Linus*, papă și martir, ale sfîntului *Felix*, asemenea papă și martir, și ale sfîntului *Asteriu*, erăși martir.

Cercetară cu curiositate și în stînga. Cel dintăiu era mormîntul cel mare, în care fuse îngropată s. *Constanța* și s. *Aurea*, al doilea era mai mult o casetă de mōște, de cât un sicriu, aci se aflau mōștele sfîntei Aurea, vergură și martiră, despre cari nu se scie cînd au fost acōse din mormîntul sfîntei *Constanța* și puse la o parte în caseta aceea. De desupt se află un sarcofag larg de piatră asemenea acelora, în cari își așezău Romanii morții. Comisarul apostolic se apropiară cu lampa și pe tăbliță de plumb cetiră cu ochi strălucitori de lacrimi numele sfîntei *Monice*.

Momentul era solemn, Mama sfîntului Augustin după 12 secolî de întunec și tăcere ese în urmă la lumina și cu ea dimpreună tōte relieviile orașului Ostia. Într'o zi de grōză, în presera vre-unei năvăliri a Longobardilor, cari pirjoliau totul, mai ales mōștele sfîntilor, le așezară mai adînc de 8 picioare sub pămînt în o criptă biușor ascunsă, și în urmă ele etă reapar erăși spre spre bucuria creștinătății, ce le credea perdute, ca prin exemplelor nemuritoare să încurăjeze pe martirii cel noi, pe cari nu mult după aceea Dumnezeu îi cerea Bisericii sale.

După ce toți călugării și preoții ingenuchiară și la lumina făcliiilor se închinară lui Dumnezeu, care triumfază întru Sfinții săi, — o mână tremurândă de emoțiune deschise sarcofagul de piatră, în care cel mai mare doctor al Bisericii, cel mai iubitor fiu, așezase trupul mamei sale. — Erau numai oșe uscate, dar pline de acel parfum al vieții și nemuririi, ce îl împrăștiă mai tot de una trupurile celor sfinți. „Nu sciu, ce aromă venia de la acele mōște prețioase, — zice papa *Martin al V-lea*, — o aromă, ce umplea mâinile, vesmintele și nu se mai desfăcea de ele. O aromă, ce nu se pōte asemăna nici cu cele mai alese parfumuri, o aromă, ce ridică sufletul la Dumnezeu.“

După ce martorii fericiti ai acestei scene priviră îndelungat aceste venerabile rămășițe, le sārutară și se rugară lîngă ele, le închiseră într'un scrin de lemn anume adus, și se grăbiră înapoi la Roma.

Nu se făcuse nici o pregătire pentru o transportare solemnă a mōștelor sfîntei Monice, ba se înțeleseră, ca fără sgomot să între în Roma și să lase în grijea Pontificelui alegerea zilei pentru sērbarea publică. Dar dacă un sfînt s'a sacrificat pentru Dumnezeu, osemintele lui curățite cāstigă ea și trupul sfînt al Măntuitorului, nu sciu ce putere, nu sciu ce farmec cereșe, ce atrage la sine sufletele și le mângăie, le desfăce de cele pămîntesc și le înalță sus la Dumnezeu. În dată o mulțime mare de popor, ce creșcea neîncetat însoți carul simplu, ce aducea rămășițele sfîntei Monice. Dar apoi, cînd intra în oraș? Era în Dumineca Florilor, zi de tîrg mare în Roma. Orașul era îndesuit de mulțimea țarenilor, arîndatorilor și neguțătorilor veniți din întreg jurul Romei. Toți se întrebau, ce-i, ce-i? Dacă li-se spunea, că aduc mōștele s. Monice, mulți se mirau nesciind nimica de numele „*Monica*“. Cînd le-au spus înse, că aduc mōștele mamei sfîntului Augustin, erupseră în strigăte de bucurie. Tōtă lumea doria, să vadă sicriul, să-l atingă, să-l sārute. Comisarul apostolic, călugării și preoții din Ostia, cari toți formau o gardă de onore pe lîngă car, nu mai puteau înainta.

O minune mări și mai mult însuflețirea și descoperi lumii, ce a fost această femeie fără păreche, care își face intrarea în Roma.

Până cînd conducătorii se încercă înzădar să-și deschidă cale prin mulțime, de odată poporul se desfăce cu respect în două părți și o femeie cu un copilăș în brațe grăbesce cătră car. Îi fac loc, nu sciu cu

ce presimțimint al credinței. Ea se apropie, își așeză bătutul pe sicriu cu o privire plină de focul credinței. De odată un murmur nemărginit trece prin mulțime, copilul s'a însănătoșat. Din acel moment entuziasmul nu mai are marginii.

Ast fel ajunseră la biserică, și cînd intrară și puseră pe altar scriul de lemn, în care erau mōștele sfîntei, îi cuprinse o mare părere de rău, că au lăsat în cripta sfîntei Aurea sarcofagul cel mare de piatră, în care s. Augustin așezase trupul mamei sale, căci și acesta era o relieviă. Se întōrseră deci la Ostia și în cealaltă zi aduseră cu mare triumf și sarcofagul gol printr'o mulțime, ce creșea și nimic nu o putea reține.

O nouă minune, tot de felul celei dintăiu, dar și mai ulmitore presentă pe s. Monică în tōtă lumina ei și arētă lumii, mai ales ce daruri pōte cere prin ea. De opt luni de zile veghia o mamă lîngă patul fiului său cădut într'un morb, ce nu-i mai lăsa nici o speranță. Ea aude despre cele întimpliate, și cu acea credință înflăcărată și speranță neresturnabilă, de care numai o inimă de mamă pōte fi capabilă, își iea bătutul, îl învelute, vine și-l depune în sicriul cel de piatră a Sfîntei; ea stă dreptă lîngă el cu ochii plini de credință așteptând, ca s. Monică să arete, că e mamă adevărată. Nici nu așteptă înzădar, pentru că copilul îndată se ridică sănētos și se aruncă volos în brațele mamei sale.

„Aceste fapte — esclamă papa *Martin al V-lea* cu ocaziunea sērbării, despre care vom mai vorbi — s'au petrecut înaintea ochilor nostri. Ele se repetese în fie care zi și încă cu atăta strălucire, în cât trebue să ne inspire o încredere neclintită în această mare șerbitorie alui Dumnezeu.“

Și într'adevăr încă multe alte minuni au însoțit această transportare. Papa *Martin* le enumără tōte. Înseamnă înse numai un singur fapt de o lumină și delicateță deosebită. Afară de copil însănătoșat în brațele mamei lor, e de înseminat, că cele mai multe minuni se întimplară cu cei orbi.

Pontificele ast fel explică acesta: „Ori că Dumnezeu a voit să preamărescă pe mama acestui doctor mare, care luminează Biserica, ori că ast fel a voit să remunereze lacrimile vērșate în decurs de 20 de ani de această femeie admirabilă, pentru ca Dumnezeu să deschidă ochii lui Augustin.“

Ast fel de la prima sa aparițiune în lume, Monica ne-a învățat două lucruri: întăiu, că ea nu se va împotrivi nici odată valetelor unei mame, care își deplînge fiul, apoi că dintre toți bolnavii, ce vor învinge inima ei, cel dintăiu vor fi orbi, nu într'atâta cel ce nu mai pot vedea lumina sōrelui, cât mai mult celorlalți orbi prea nenorociti, a căror pricepere fiind întunecată de pasiuni nu mai pot vedea frumosul sōre al credinței.

Martin al V-lea fu mișcat până în adîncul sufletului așdînd despre modul, cum s'a făcut transportarea trupului sfîntei Monice la Roma, și fiind că această sērbare pompōsă n'a fost ordonată de el, ci se escă numai din însuflețirea poporului, judecând că el încă nu și-a făcut datorința, voi să se facă o solemnitate alēsă în biserică, unde fură depuse mōștele sfîntei, și își descoperi dorința de a conduce însuși în persoană această solemnitate.

(Va urma.)

Îubileul de 200 ani al sf. Uniri.

— Disertațiune. —

(Fine.)

Sint 200 ani de atunci. Multe din iluziile de atunci nu ni-s'au realizat, multe înse realizându-se, formeză trecutul și prezentul nostru, în densa viață, ne mișcăm și sintem. Ridicarea noastră s'a făcut pe fundamentul de acum 200 ani. În urma ei, ceta ce ne-a pus-o pe ochi întunerecul veacurilor trecute, începe a se împărășia ca și negura nopții la ivirea razelor soarelui, și noi începem a ne cunoșce trecutul, originea și menirea. O națiune reînviată anunța atunci bătrânei Rome esistența sa și prin veriga sfintei uniri, restabilește legătura între mamă și fiică.

O lumină dulce și feerică se revarsă peste tota româniea. Un popor tiner și dornic de lucru se scôlă în dimineța vieții sale, pretindându-și dreptul la viață și esistență.

Unirea, îndată la începutul ei se vedă „vârsând lumină în urma ei“; lumină, la a cărei zorie poporul se deșteptă din letargia sa seculară și se apucă cu zel de cultivarea agrilor pustii și înteliniți.

Unirea eliberază biserica românească din câtușile calvinismului celea nesuportabile, care pe arhierii îi umilia, degrada și schinginea, pe preoții îi despoia de puterea dumnezească, pe popor de credința adevărată și sfântă, bisericele de sfintele taine și casele de binecuvântările religioase.

Prin unire, Românilor se deschide calea spre Roma. Tinerii români sint primiți în colegiul Urbanian, unde se înarmau, nu numai cu științele înalte, ci vădând în Urbea eternă la tot pașul urmele gloriei străbune, nu puteau rezista simțimentelor naționale, ce se aprindeau spontan în inimile lor și ast fel se reîntorceau acasă ca bărbați erudiți și aprinși de focul iubirii de patrie.

Intorși acasă, deveniau tot atâta apostoli ai luminării și conducători ai neamului nostru și întăriți prin acest simțiment, despre care Iosif Vulcan zice că:

Ni-l'am adus din Roma vechie
Ni-l'a cântat tot la ureche
Măicuța când ne-a legănat
Și-am învățat,
Că-i nalt și sfint fără păreche
Să ne 'nchinăm lui ne'ncetat.

Ei își ridică cuvântul pentru apărarea neamului și bisericeii peste care „Spiritul sfint i-a pus episcopi, spre a guvernă biserica.“

În locul arhierieilor de odinioară nmiliți până la dejosire — laudă înse lui Sabba Brancovici, care ca un martir suferi bătăle cu vină de bou*) în catedrala din Blaș, de unde sculându-se zice:

»Dóme! fă ca locul acesta de supliciū și de sânge
Să devină focularul neamului românesc ce plânge.«

V. B. Munteșcu.

În locul acestor arhierii lași până la lăpădarea dogmelor creștine, obscuri până la plerirea numelui lor, morți fără a lăsa urme binecuvântate în calea vieții lor, unirea ne dă arhierii după inima lui Isus, cari luminați cu știința adevărurilor sfinte și tari ca și apostolii după primirea Spiritului sfint, apărând cu tărie drepturile națiunii și ale bisericeii aduc la cunoștința tuturor că:

Sintem românii un neam în lume
Ce ține la trecut și nume,
Avem și noi un ideal
Național,
Pe care n'au să ni-l sugrume,
Nici fier, nici jug, nici ori ce val.

I. Vulcan.

*) Cronicarul Cserei, vorbind despre acesta tortură zice: »Neauđită cruditate, fioroasă și păgânescă.«

I. Inocențiu Micu Klain, în dieta din Sibiu „suspina amar pentru dreptate, care — zice dînsul — în dieta nici o dată nu-și află nici loc, nici vot, când e vorba de românii, pentru că nime nu ridică barera un cuvint pentru ușorarea cea drăpă a românilor, ci cu toții răcnesc pentru asuprirea lor“. pentru ce dînsul căpeta de la un magnat epitetul batjocoritor de „Oprea român, pcurariu. . .“ El înse nu tace, ci pretinde, ca poporul român să fie recunoscut de a a patra națiune politică, nu se plcă, ci mai bucuros suferă a muri în miserie cum plită și exil amar, de cât să-și tradeze legea și neamul.

»Discite a me . . . . .«

Razele culturii binefăcătoare nu au trezit numai în românii uniți simțimentele naționale, ci în urma contactului ce există între toți românii, le-a străplântat și în celalalți, deșteptându-i și pe aceia la muncă.

Unirei avem de-a mulțumi progresul ce l'a făcut știința și literatura română, căci pe când înainte de unire nu vedeam nici o școlă superioară română, nici un demnitar bisericesc destul de erudit, de atunci după unire vedem înființându-se școli și ridicându-se la trépta de mitropolit și episcop, atari bărbați, cari ne făceau numai onore.

Șineai, Maior și Clain, cari strălucesc viu pe firmamentul literaturii române au fost lucrători pentru toți românii.

»El anunță din înălțimea ce răsună, lumii întregi,
Că românul are nume de la zel și de la regi.«
V. B. M.

O, unire! cuvint sfint, de o însemnatate nelărginită, de o putere divină, de un efect surprindător! Tu ai promovat toate științele și ai împins lucrările ei și pe plaiurile cele mai îndepărtate locuite de românii. Fiii tăi George Bariț și Iacob Murășan, au înființat ziaristica română; Timotei Cipariu s'a făcut părintele filologiei; Andrei Murășan a ținut întinsă córdă conștiinței naționale; Aron Pumnul a redeșteptat pe Bucovinenii, etc.

Progresul în știință și-a aflat în scurt, espresiunea în înființarea primelor școle românești la Blaș, unde mai întâiu s'au propus românii ardeleni științele mai înalte, ast fel că originea culturii și luminării noastre spirituale concade cu înființarea acestor școle. Aserțiunea acesta o mai întăresce și constatarea ce o face literatul român Missail, despre școlele din Blaș. După ce acesta în colorii vii descrie starea științifică din România pe timpul domniei fanarioase, adange: »O singură scânteuță mai licurază printre negurile ceriului și asemenea lucrătorului despre zi se apropie de noi. . . . Pe când la noi în România nu mai există, de cât vre-o două-trei buchernițe grecesce, dincolo munți (în Ardeal) înfloriau școlele adevărat române din Blaș. . . . Originea școlilor transilvane nu datéză mai înapoi de mijlocul seclului al XVIII-lea. Dar cu cât începutul lor este mai încóce, cu atât soliditatea temeliiilor, pe cari fuseră aședate, sint mai sănătoșe, cu atât fructele ce au adus gîntei, sint mai mântuitoșe pentru generalitatea națiunii. Prin unire se deschide o nouă eră pentru cultivarea românilor transilvani“. Descrie apoi avîntul școlilor din Blaș, care creșce vădând cu ochii, viața și lumina răsărind în toate părțile. Părea că geniul vechii Rome se sculă din mormîntul său secular spre a mai însufla o dată coloniile lui Traian“. *)

Unirei nu i-a lipsit nici folosul material, care a constat în donarea unui domeniu pe sama călugărilor, care a devenit apoi isvor de avere pentru poporul românesc. Din crutare, reședința diecesei Făgărașului s'a provădut în timp relativ scurt, cu toate instituțiunile necesare.

Prin unire, biserica și națiunea română ca și trupul cu sufletul, devin un întreg nedespărțit, ér stejarul, pe care mâna vrășmașă l'a cingărit de atâtea ori, fără a-l putea estermina cu totul, începe a reîntineri și a se întări.

Unirea ne-a arătat originea și destinul nostru, ne-a învățat a ne cunoșce drepturile și datorințele noastre, ne-a descoperit obligămintele față de dinastie, față de patrie și față de concetățenii nostri. Unirea zemisliță sub semnul adevărului și al legitimității, s'a arătat și în desvoltarea sa de mai târziu, scut de o potrivă tare neamului, pe cum și al patriei noastre mame.

Ast fel am vădut înșine, că prin unire s'au deschis porțile școlilor mai înainte închise înaintea fiilor neamului nostru, căci românului nu-i era lertat să-și trimită fiul la școlă, ca să nu uite córnela plugului — pe cum ziceau dênșii — ei să rămână în nesciință, ca așa să-l pótă exploata după plac; vedem că razele religiei lui Christos au străbătut mințile și au încălđit inimile, că poporul nostru a ajuns a să cunoșce de membru în marea familie a gîntei latine, care „e regină într'ale lumii gînte mari“, că am ajuns a cunoșce înaltele destinuri, ce în concertul popórelor culte ne sint rezervate.

Și nouă posterității recunosctóre nu ne rămâne altceva, de cât a consacra sərbătorii de grațitudine suvenirii bărbaților mari, cari s'au făcut nemuritori pentru noi, ridicând monumente neperitoare „aere perennius“ de cultură și religioșitate, cari au făcut să mai răsune aceste plaiuri de graiul dulce românesc.

Spre a da espresiune vina pietății, cu care datorim noi acelei mari umbre — Atanasii — veniți să impletim o cunună din cele mai nevinovate flori ale sentimentelor noastre fierci și să încununăm mormîntul, în care își așteptă glorioșă înviere una dintre cele mai mărețe figuri a bisericeii și națiunii noastre.

Căci dacă indiviđii au cuvint de a-și aduce aminte în fie care an de aniversarea născerii lor, ceea ce e un punct cardinal în călătoria spre vecinical liman, cu atât mai virtos are datorință un popor a se opri la aniversarea de 200 ani a unui eveniment, de la care o nouă eră își lea începutul său.

»Aduce-ți-vé aminte de faptele străbunilor vostri, pomenindu-i pe dênșii, întăriți-vé cu spiritul, ca și voi înși-vé să vé faceți măriți în pomenirea urmașilor vostri (Cartea I. a Macab.)

Zalha 1900 Septembrie.

Iacob Marga
preot.

Bibliografie.

A apărut:

XV. Programa școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii din Sibiu pe an școl. 1900/1 publicată de Dr. Vasile Bologa director. Are la început un studiu despre planul de învățămînt după care apoi urmăze noul plan aprobat de ministeriul de culte. Personalul școlii a stat din 1. director. 3. învățători, 2. cateheți și 7. instructori. Numérul elevelor cari au frecuat școlă a fost 85. din acestea 21. greco-catolice, în internat au fost adăpostite 52. din cari școlă elementară au cercetat'o 5. greco-catolice au fost 15. Părinții celor mai multe eleve au fost preoți (22) și proprietari (21) Înscrierile pentru anul viitor se țin din 1—6 Sept. nou. Taxa 400 cor. didactru 40 cor. înscriere 4 cor. pentru cele cari merg prima dată. Pentru uniformă, pian și franceza slut taxe separate.

*) Ist. partic. de Grama, pagina 98.

N. Iorga: Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea. (1688—1821) Vol. I. Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesariu din Rîmnic. București 1901, pag. 550, prețul încrâșării, care va sta din două volume, e de 20 lei. Recomandăm cu insistență cetitorilor noștri prețioasă scriere a dlui prof. Iorga. Volumul I. a apărut deja, vol. II. va apărea peste o lună. Abonamente se primesc și la redacția foiei noastre.

I. F. Negruțiu: Manual de stilistică pentru cl. IV. gimnasia, preparandii, școala superioară de fete ș. a. pe cîm și pentru privați. Ediț. III. Sibiu 1901, pag. 288, prețul 2 cor. 60 fil. Aprecierea favorabilă de care a fost împărtășită cartea aceasta în edițiunile anterioare, aprobarea ministerială și faptul îmbucurător, că ea e introdusă ca manual de învățămînt la toate gimnasiile noastre, dovedesc, că autorul a pus multă sîrguință întru a face din ea o carte cât se poate mai neecceptionabilă, din care elevul să cunoscă și învețe frumusețile stilului și să și câștige perfectă cunoștință în punerea în practică a celor învățate. Regulele stilistice sînt ilustrate cu exemple luate din cei mai buni stilisți români, ca Alesandri, Coșbuc, Slavici ș. a.

Istoria legii vechi scrisă de Dr. Victor Szmigelski, tom. I., pag. 432, prețul 3 cor. 80 fil., se estinde până la Solomon, tractînd cu multă competență și în stil ales, istoria veche a poporului lui Israel din timpurile mai vechi și ținînd cont de literatură biblică mai nouă. Venitul curat realizat va fi o contribuție la un fond provincial de salariare pentru preoți și învățători. O recomandăm cu căldură.

Din Istoria Românilor. Episcopul Ioan-Inocențiu Klein, de Dr. Augustin Bunea, Blaș 1900. Opul acesta nu este o carte numai de istorie bisericească, ci o istorie completă a vieții politice, religioase, culturale și sociale a Românilor de pe timpul episcopului Klein, și pentru aceea se recomandă nu numai celor ce se interesează de istoria bisericească, ci tuturor, cari voesc să cunoscă trecutul întreg al Românilor. Credem înse oă mai vîrtos din nici o bibliotecă parochială nu ar trebui să lipsescă.

Poesia idilică, studiu de Dr. Ioan Rațiu, prof. la gimnasiul nostru. O interesantă broșură de 78 pag., care se ocupă cu istoria idilei, ființa ei, genurile și originea ei, aducînd numeroase exemple, mai ales din poezii români. Costă 1 cor.

Dicționar Mitologic, conținător de diferite nume de persoane și lucruri din vechea mitologie greacă și latină, pentru usul școlar și privat de Gavril Pop, canonic. Fasc. I. Blaș 1901 prețul 40 fil. Sub acest titlu, zelosul canonic mitrop. Gavr. Pop, a început să publice o folositoare scriere pentru tinerimea școlară mai ales, cum și pentru cei ce le place să se ocupe cu poetica mitologie veche. Broșura I. începe cu Abaris și merge până la Deucalion, se estinde pe 80. pag. tipar garmond, și prețul de 40 fil. e cât se poate de ieftin. Recomandăm această scriere cetitorilor noștri.

Posta „Unirii“.

Iunior. Am dori să-ți cunoșcem întreg numele, înainte de ce am publica ceva. Se ține de tipicul gazetăresc, a nu publica nimic de la anonim.

De la Luț. N'am scris nimic, fiind rezultatul cunoscut. Combinația a două nu stă.

Dr. S. A sosit la inchierea foii, va urma. Petrecere bună la băi.

On. I. T. în P. Vom vedea e cam subiectivă și astfel de puțin interes pentru cetitorii noștri.

Ilembac. Achităm an 1900. Drept quită servesc recipisa postală cu provocare la achitarea presentă.

Boușarul-inferior. Achităm an. 1901. Binevoii a îngriji să se achite ceva și de la Boușarul-superior, carele resteză din an. 1895.

Câmpul I. Neag. Achităm an. 1901 sem. 2-lea.

Coșt. Sz. Iván. Achit. an. 1899 și 1900.

Larga. Achit. an. 1899.

Băița. (Lăposbánya). Achităm an. întreg 1901.

Bidiu. Achit. din 1 Sept. 1899 până în 1 Sept. 1900.

Ofenbaia, Sân-Mărtinul-de-Câmpia, Achităm an. 1900.

Șonfalău. Achit. an. 1899.

Călinești. Achit. pe an. 1901 sem. 1 în restanță sînt anii 1898, 1899 și 1900; și Vă rogăm să binevoii a mijloci să se achite și acestia.

Giurgu. Achit. 1901 pătrarul al 2-lea și 3-lea.

Bușag. Achit. din anul 1901 pătrarul prim.

Sân-Petru (Uzdi). Achit. an. 1901.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Stupî de vînzare.

Din cauza grabnicei mele mutări din comună, vînd stupina, stupî în coșnițe mobile *Dzierzon*, duple. sistem regnicolar, 52 dărbate, deplin ajustate, pe cum și recușite de stupărit. O coșniță cu stup bun = 10 cor., loco. De transport are de a se îngriji cumpărătorul. Să vînd și câte unu. Cel ce doresc a cumpăra, să se adreseze către subscrisul cel mult pînă în 1 August st. n. anul curent.

Roșia-montană, 22. Iunie 1901.

Ioan Mator

(18) 1-2

prot pop gr.-cat.

338 v. număr
1901.

(19) 1-1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenek közhirre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1901. évi V. 161. számú végzése következtében Dr. Ronai János helyettesített ügyvéd által képviselt Erdélyi Bank és takarékpénztár javára Turk Bázil és társai ellen 1612 kor. 90 fil. s jár. erejéig 1901. évi Május hó 15-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 702 korona — fillerre becsült következő ingóságok és pedig Junius Brutt Mikuné, Turk Máriánál: házbitorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. bíróság 1901. évi V. 161/2. számú végzése folytán 1612 kor. 90 fil. tőkekövetelés. ennek 1901. évi Január hó 2-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 122 korona 58 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes lakásánál leendő eszközlésére 1901. évi Julius hó 1-ső napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1901 évi Junius hó 16-ik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 31-52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

lature prin ceea ce sînt mîntuite de crepare. — Cu deosebire recomănd

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminosă, de cât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomăndă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre pre-adjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

